

Het Versterken van Verbondenheid: Ondersteuning door Universiteiten voor Studenten met een Jeugdzorgachtergrond. Een Scoping Literatuurreview.

Student: R.C.V. Danoe (S4411609)

Begeleider en eerste beoordelaar: dr. L. Wieldraaijer- Vincent

Tweede beoordelaar: Dr, K.J. Wardenaar

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juni 2024

Aantal woorden: 7968

Inhoud

Inleiding.....	4
Theoretisch kader.....	9
Jeugdzorg achtergrond.....	9
Ondersteuning.....	9
Verbondenheid.....	11
Methode.....	13
Design.....	13
Zoekstrategie.....	14
Inclusiecriteria.....	14
Studie selectie proces.....	15
Resultaten.....	17
Deelvraag 1:	17
Gevoel van anders zijn.....	17
Stigma.....	18
Zelfredzaamheid vs. Ondersteuning.....	19
Toekomstoriëntatie en academische prestaties.....	21
Huisvesting en Financiële en Sociale Uitdagingen.....	22
Behoefte aan Therapie en Ondersteuning.....	23
Deelvraag 2:	26
Academische en mentale ondersteuning.....	26
Basisbehoeften en zekerheid.....	28
Overkoepelend Doel.....	30
Conclusie.....	31
Discussie.....	34
Literatuurlijst.....	37
Bijlagen.....	42
Bijlage 1	42
Bijlage 2	44

Abstract

This scoping review explores the challenges and support needed for students with a youth care background. These students often experienced an unstable childhood with traumas and relocations, giving them a different starting position compared to others. The main research question is: How can universities enhance belonging for these students? The first sub-question examines the challenges faced. Findings reveal feelings of otherness and stigma, exacerbated by relocations and traumas (Miller et al., 2020; Johnson et al., 2020). They tend to hide their backgrounds to avoid stigma, leading to isolation and trust issues (Miller et al., 2020). Financial and social challenges, such as homelessness and insecurity, further isolate them (Kinarsky, 2017; Ellis & Johnston, 2022). Despite their maturity and independence, their need for support often goes unmet (Marvell & Child, 2023). The second sub-question focuses on university interventions. Programs like Bridging Early-Start enhance academic skills and personal growth, boosting students' confidence and relationships (Geiger et al., 2017). Community building on campus helps them share experiences and overcome obstacles (Hachadurian et al., 2022). Universities should offer clear access to counseling, housing and financial support to foster belonging (Jones & Varga, 2021). In conclusion, universities must provide financial stability, social support and access to therapy to improve belonging for students with a foster care background, enhancing their well-being and academic success. Limitations of this research include that interventions are not directly aimed at belonging and sample sizes varied in the studies used.

Inleiding

In het hedendaagse onderwijslandschap streven universiteiten naar inclusie en diversiteit, onder andere door institutionele beleidsveranderingen om racisme aan te pakken en gelijke kansen te creëren (Tamtik & Guenter, 2019). Dit omvat quota voor diversiteit in werving en toelating, oprichting van diversiteitscommissies en het verminderen van impliciete vooroordelen (Atteberry-Ash et al., 2024). Docenten worden aangemoedigd betrokken te zijn bij studenten en hun diverse achtergronden te respecteren. Universiteiten ondersteunen ook studentengroepen die zich inzetten voor gelijkheid en diversiteit, zoals etnische studieverenigingen en lhbtq+ groepen, door financiering en ruimte voor bijeenkomsten te bieden (Atteberry-Ash et al., 2024).

Ondanks deze ontwikkelingen, blijft de situatie van studenten met een jeugdzorg achtergrond onderbelicht, wat blijkt uit hoge uitvalscijfers (A. G. Day et al., 2021). Deze studenten vertegenwoordigen een groep die extra ondersteuning nodig heeft op de universiteit. Een aspect in de bestaande literatuur over studenten met een jeugdzorg achtergrond dat vaak over het hoofd wordt gezien is verbondenheid (Johnson et al., 2020). Scholen vertegenwoordigen een belangrijke sociale context voor deze studenten. Voor sommigen is dit mogelijk een van de weinige omgevingen waarin ze stabiliteit en veiligheid ervaren. Om deze reden is het van belang om te begrijpen hoe studenten betekenis geven aan verbondenheid en hoe ze verbondenheid ervaren (Johnson et al., 2020).

Studenten met een jeugdzorg achtergrond hebben vaak een andere startpositie dan studenten zonder jeugdzorg achtergrond (Jones & Varga, 2021). Deze studenten hebben een gebrek aan academische voorbereiding. Ze hebben bijvoorbeeld niet altijd de kleuterschool gedaan en worden vaker naar het speciaal onderwijs gestuurd. Daarnaast kan er sprake zijn van frequente verhuizingen, hierdoor wisselen ze meermaals van school (Jones & Varga, 2021).

Door het gebrek aan stabiliteit en continuïteit door het vele verhuizen, zijn deze studenten vaker op zichzelf aangewezen. Doordat ze zich onafhankelijk kunnen opstellen, hebben ze beperkte interpersoonlijke vaardigheden en sociale relaties. Dit kan vervolgens hun gevoel van verbondenheid met de universiteit beïnvloeden (Johnson, 2021). Factoren als huisvesting, een sociaal vangnet en financiële middelen zijn veelal in mindere mate aanwezig. Studenten worden vanuit universiteiten geholpen op het gebied van huisvesting. Ook kunnen ze gebruikmaken van voedselbanken (Jones & Varga, 2021). Tevens is er financiële ondersteuning bij het aanschaffen van schoolmateriaal of de financiering van het collegegeld. De overgang vanuit jeugdzorg naar het universitaire leven kan gepaard gaan met sociale, emotionele en praktische hindernissen die het succes en welzijn van deze studenten beïnvloeden (Jones & Varga, 2021). Deze hindernissen kunnen de sociale integratie bemoeilijken. Dit leidt vervolgens tot isolatie en onzekerheid bij de studenten, hetgeen effect kan hebben op hun academische prestaties. Succes behalen op de universiteit kan hierdoor lastig zijn (Jones & Varga, 2021).

Het onderzoek naar de ondersteuning voor studenten met een jeugdzorg achtergrond in het hoger onderwijs is cruciaal. Studies in de VS tonen aan dat gerichte vormen van ondersteuning, zoals een aanspreekpunt of ondersteunen in de basisbehoeften, de retentie van studenten met een jeugdzorg achtergrond kunnen verbeteren (Geiger et al., 2017; Kinarsky, 2017). De unieke uitdagingen van studenten met een jeugdzorg achtergrond, zoals een gebrek aan een thuisbasis en beperkte sociale netwerken, maken hun situatie bijzonder complex en urgent (Jones & Varga, 2021; Miller et al., 2020). Studenten met een jeugdzorg achtergrond hebben vaak te maken gehad met ingrijpende omstandigheden, zoals mishandeling of verwaarlozing. Deze werken vervolgens door in hun studieperiode. Studenten hebben last van mentale gezondheidsproblemen, sociale angst en academische stress (de verandering van school

naar universiteit). Dit is vaak veroorzaakt door hun achtergronden in de jeugdzorg. Hierdoor worden de studenten overweldigd en gestrest in hun studieperiode (Miller et al., 2020).

Het gebrek aan adequate ondersteuning kan resulteren in een verminderde verbondenheid met de universiteit en een hoger risico op uitval. Studenten met een jeugdzorgachtergrond hebben een hogere kans op vroegtijdige uitval vergeleken met hun leeftijdsgenoten zonder jeugdzorgachtergrond (Ellis & Johnston, 2022). Uit onderzoek blijkt dat slechts 10% van de jongeren met een jeugdzorgachtergrond naar de universiteit gaat en slechts 3 tot 5% hun diploma behaalt (A. G. Day et al., 2021). De redenen hiervoor zijn onder andere het gebrek aan financiële middelen en sociaal-emotionele ondersteuning. Studenten moeten vaak noodgedwongen naast hun studie meer dan medestudenten werken en ontvangen niet altijd steun vanuit het gezin (Okpych & Courtney, 2018).

Bovendien speelt de instabiele gezinssituatie een grote rol in hun uitdagingen. Een gezinssituatie bestaat meestal uit een gezin met één of twee ouders en meerdere kinderen die samen een huishouden vormen (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022). Wanneer kinderen in pleeggezinnen zitten, verhuizen ze vaak. In Nederland gebeurt dit gemiddeld wel vier keer (Hoe Zijn Doorplaatsingen Te Voorkomen? | Nederlands Jeugdinstituut, n.d.). Kinderen hebben echter stabiliteit nodig en frequente verhuizingen kunnen de verbondenheid met gezinsleden of langdurige vriendschappen belemmeren (Konijn et al., 2020). Deze instabiliteit kan doorwerken in hun studententijd, waardoor ze minder verbondenheid voelen met hun universiteit en meer moeite hebben om hun studie te voltooien (Jones & Varga, 2021).

Een sterk gevoel van verbondenheid tussen student en universiteit bevordert de betrokkenheid, motivatie en studieresultaten van de studenten. Ondersteuning vanuit de universiteit kan hierbij helpen door interpersoonlijke verbondenheid (peers) en academische

verbondenheid te versterken (Kahu et al., 2022). Deze ondersteuning kan bestaan uit counseling, professionele hulp van buitenaf, gesprekken met professionals van de universiteit of een buddy-systeem met ouderejaars (Hachadurian et al., 2022; Jones & Varga, 2021). Hierdoor kunnen studenten meer plezier aan hun studietijd beleven en wordt de kans op uitval kleiner.

Gebaseerd op de zelfdeterminatietheorie van Deci en Ryan (2017) en onderzoeken van Kahu et al., (2022), richt dit onderzoek zich op hoe ondersteuning, gericht op het vergroten van verbondenheid, leidt tot een hogere academische retentie onder studenten met een jeugdzorg achtergrond. Verbondenheid onder studenten is van cruciaal belang voor hun psychologisch welzijn en academisch succes. Volgens Deci en Ryan (2017) gaat verbondenheid verder dan enkel sociale interacties; het vertegenwoordigt het diepgewortelde psychologische verlangen van individuen om positieve relaties aan te gaan en zich sociaal verbonden te voelen. Deci en Ryan (2017) benadrukken dat intrinsieke motivatie, wat voortkomt uit een gevoel van verbondenheid, leidt tot betrokkenheid en een positieve houding ten opzichte van het leren. Deci en Ryan (2017) benadrukken het belang van verbondenheid als een basisbehoefte die de psychologische groei en het welzijn van individuen bevordert.

Om deze reden luidt de onderzoeksvraag: *Welke ondersteuning kunnen universiteiten bieden om het gevoel van verbondenheid van studenten met een jeugdzorg achtergrond met de universiteit te verbeteren?*

Om een helder antwoord op de onderzoeksvraag te kunnen formuleren, is deze onderverdeeld in twee deelvragen:

Deelvraag 1: Wat zijn de **uitdagingen** voor deze studenten met betrekking tot verbondenheid?

Deelvraag 2: Wat kunnen de universiteiten *doen* om de verbondenheid van deze studenten te *verbeteren*?

Theoretisch kader

Jeugdzorg achtergrond

Studenten met een jeugdzorg achtergrond zijn ‘care experienced’. Dit houdt in dat ze een deel van hun leven hebben doorgebracht met pleegouders onder de zorg van de overheid, in een tehuis hebben gezeten, thuis verzorgd zijn onder toezicht of verzorgd zijn door vrienden of familie, dit kan zowel formeel als informeel zijn (UCAS, 2024). Pleegzorg is een overkoepelende term om de (tijdelijke) uithuisplaatsing van jongeren te beschrijven. De jongeren zijn veelal uit huis geplaatst door mishandeling of verwaarlozing. Het pleegzorgsysteem omvat een web van publieke en private organisaties, professionals (jeugdzorgmedewerkers, advocaten, adviseurs) en vrijwilligers (pleegzorg gezinnen) die allemaal iets betekenen voor families en de jongeren (Jones & Varga, 2021).

Ondersteuning

In de laatste jaren hebben universiteiten meer kansen gecreëerd voor jongeren met een jeugdzorg achtergrond om naar de universiteit te gaan (Okpych et al., 2020). Universiteiten hebben de toegang voor studenten met een jeugdzorg achtergrond vergemakkelijkt door hen te helpen op zowel het gebied van levensonderhoud als op het gebied van mentale gezondheid (Jones & Varga, 2021). Deze positieve ontwikkeling opent de deuren naar universiteiten voor een groep die voorheen minder toegang had tot dergelijke mogelijkheden. Dit lag voornamelijk aan het gebrek aan financiële middelen en het vergrote risico op mentale klachten (Rios & Rocco, 2014). Aangezien studenten met een jeugdzorg achtergrond doorgaans minder steun krijgen vanuit hun familie, maken ze gebruik van institutionele of financiële ondersteuning van professionals op meerdere gebieden (Johnson, 2021). Dit betreft niet alleen steun op het gebied van materiële behoeften, zoals huisvesting, voedsel en kleding, bijvoorbeeld door

noodopvang of hulp bij verhuizen, maar ook financiële hulp voor collegegeld. Bovendien kunnen ze gebruikmaken van voedselbanken (Jones & Varga, 2021). De noodzaak om in hun basisbehoeften te voorzien, kan extra druk veroorzaken voor deze studenten. Daarom is het essentieel dat de ondersteunende systemen goed georganiseerd en toegankelijk zijn (Kinarsky, 2017).

Daarnaast kunnen deze studenten ook mentale ondersteuning ontvangen. Deze ondersteuning kan bestaan uit counseling, professionele hulp vanuit de universiteit of vanuit externe instanties (Hachadurian et al., 2022). De uitdagingen waarmee studenten met een jeugdzorg achtergrond worden geconfronteerd, zijn veelzijdig en vereisen vaak gespecialiseerde ondersteuning. Er kan sprake zijn van traumatische ervaringen, zoals mishandeling en verwaarlozing. Dit kan gedragsproblemen tot gevolg hebben. Daarnaast vertonen ze externaliserende gedragingen en hebben ze een hoger risico op ontwikkelingsachterstanden, emotionele stoornissen en leerproblemen (Sears et al., 2023). In tegenstelling tot hun medestudenten zonder jeugdzorg achtergrond, die zich mogelijk gemakkelijker wegwijs maken in het studentenleven of zich eerder verbinden met medestudenten, kunnen jongeren met een jeugdzorg achtergrond zich eerder onafhankelijk opstellen en afstand bewaren (Jones & Varga, 2021). Door hun verleden vertrouwen ze niet zo snel op anderen (Miller., 2020), hierdoor heeft het sluiten van vriendschappen soms tijd nodig (Ellis & Johnston, 2022). Om deze reden hebben ze mogelijk hulp nodig bij het opbouwen van interpersoonlijke relaties, zodat ze zich meer verbonden kunnen voelen met de universiteit en studiegenoten (Kinarsky, 2017; Rios & Rocco, 2014).

Verbondenheid

Studenten met een jeugdzorg achtergrond ervaren niet altijd verbondenheid met de universiteit en medestudenten (Marvel & Child, 2023). De keuze voor de zelfdeterminatietheorie van Deci en Ryan (2017) is relevant, omdat het direct inspeelt op het fundamentele menselijke verlangen naar verbondenheid. In de context van de zelfdeterminatietheorie van Deci en Ryan (2017) is verbondenheid een belangrijk concept dat diep ingrijpt op het welzijn en de motivatie van individuen, met name studenten met een jeugdzorg achtergrond. Verbondenheid verwijst naar het gevoel van een diepe band met anderen, waarbij wederzijdse steun, begrip en betrokkenheid centraal staan (Deci & Ryan, 2017). Het gaat verder dan oppervlakkige sociale interacties, het omvat het streven naar en het koesteren van hechte relaties zoals vriendschappen en familiebanden. Verbondenheid bestaat uit het gevoel van verbonden zijn met anderen op een dieper niveau, het ervaren van wederzijdse steun, begrip en betrokkenheid. Daarnaast voelen mensen zich aangetrokken tot activiteiten waarbij ze kunnen samenwerken, delen en steun ontvangen en geven (Deci & Ryan, 2017). Voor studenten met een jeugdzorg achtergrond, kan het ervaren van verbondenheid een uitdaging zijn vanwege hun vaak turbulente achtergrond, met mogelijke traumatische ervaringen en een gebrek aan stabiele relaties met ouders of vrienden in hun verleden (Morton, 2018). Deze factoren kunnen het moeilijk maken om anderen te vertrouwen en nieuwe vriendschappen op te bouwen, waardoor er niet altijd verbondenheid ervaren kan worden met medestudenten (Deci & Ryan, 2017).

Wanneer individuen zich verbonden voelen, ervaren ze een gevoel van autonomie, competentie en eigenwaarde (Deci & Ryan, 2017). Hierbij verwijst autonomie naar de behoefte om zelf keuzes te maken en controle te hebben over eigen acties. Competentie betreft de behoefte om effectief te handelen en uitdagingen aan te gaan. Eigenwaarde of verbondenheid gaat over het voelen van acceptatie en waardering in sociale relaties (Deci & Ryan, 2017). Een

gevoel van verbondenheid heeft een positief effect op de mentale gezondheid, studenten nemen eerder deel aan activiteiten van de universiteit, zijn meer zelfverzekerd en hebben een hoger slagingspercentage (Ahn & Davis, 2019). Het maken van vrienden staat centraal bij verbondenheid. De steun uit de vriendschappen levert een bijdrage aan academische, emotionele en sociale successen (Ahn & Davis, 2019).

In dit onderzoek staat de ondersteuning vanuit universiteiten centraal om het gevoel van verbondenheid bij studenten met een jeugdzorg achtergrond te verbeteren. Het verlangen om deel uit te maken van een gemeenschap en bij te dragen aan gedeelde doelen stimuleert een diepere betrokkenheid bij het leerproces. Interpersoonlijke verbondenheid, wat vaak wordt ervaren middels vriendschappen, bevordert het plezier in de studietijd (Ahn & Davis, 2019). Wanneer studenten met de juiste ondersteuning vriendschappen kunnen opbouwen, zullen ze een prettigere tijd beleven op de universiteit. Dit kan worden uitgebreid met het werk van Kahu et al., (2022) die aantonen dat positieve relaties met medestudenten de academische prestaties verbeteren. De literatuur over de zelfdeterminatietheorie en het onderzoek van Kahu et al., (2022), samen met de onderzoeken naar de specifieke uitdagingen van studenten met een jeugdzorg achtergrond, suggereren dat verbondenheid niet alleen psychologisch, maar ook praktisch van belang is voor academisch succes.

Verbondenheid kan stress verminderen, eenzaamheid tegengaan en een positieve invloed hebben op hun mentale gezondheid (Deci & Ryan, 2017). Daarom wordt er in dit onderzoek gekeken naar de uitdagingen en problemen van studenten met betrekking tot verbondenheid en daaropvolgende, passende ondersteuning om de verbondenheid te vergroten.

Methode

Design

Dit onderzoek is gedaan middels een scoping review. Dit is een systematische methode voor het exploreren en in kaart brengen van een bepaald onderwerp of vakgebied. Het doel van een scoping review is om een overzicht te geven van de beschikbare literatuur over een bepaald onderwerp en hiaten te identificeren. Het onderzoek heeft zich gericht op het identificeren van manieren van ondersteuning met betrekking tot verbondenheid die in de praktijk effectief zijn gebleken. Er is gekozen voor een scoping review om een breed overzicht te verkrijgen van de bestaande literatuur (Meijers & Bolt, 2021). Dit is essentieel om de diversiteit aan ondersteuningsvormen te begrijpen die bijdragen aan het vergroten van verbondenheid. In tegenstelling tot traditionele systematische literatuurreviews richt een scoping review zich niet noodzakelijk op het beoordelen van de kwaliteit van individuele studies, maar eerder op het samenvatten en synthetiseren van bestaande kennis om een breder overzicht te geven (Meijers & Bolt, 2021).

In deze scoping review zijn artikelen meegenomen met zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksdesigns. Centrale begrippen zoals ‘‘verbondenheid’’ en ‘‘ondersteuning’’ zijn systematisch onderzocht binnen de context van het hoger onderwijs. Het is van belang dat de vormen van ondersteuning in de praktijk iets hebben bijgedragen aan het vergroten van de verbondenheid. Dit is afgeleid van best practices (evidence based) interventies (Moore & Browne, 2016). Een onderdeel van evidence based interventies is het onderdeel practice based, hierbij is de praktijkervaring van professionals en de specifieke context en voorkeuren van patiënten van belang (*Evidence Based Practice, Wat Is Dat?* - NCJ, 2022). In dit onderzoek ligt de nadruk op dat aspect.

Zoekstrategie

Allereerst is de database ERIC gebruikt. Deze database bevat veelal artikelen die te maken hebben met onderwijs (*ERIC / EBSCO*, n.d.). Er zijn op ERIC artikelen gevonden die iets beschreven over de ondersteuning die universiteiten bieden aan jongeren met een jeugdzorg achtergrond. Deze vormen van ondersteuning droegen iets bij aan de verbondenheid.

Daarnaast is er gebruikgemaakt van PsycINFO. Deze database bevat voornamelijk artikelen omtrent psychologie (*APA PsycInfo*, n.d.). Via deze database zijn artikelen gevonden met betrekking tot verbondenheid, waaronder de definitie van verbondenheid en hoe verbondenheid zich in de praktijk uit.

Om te zorgen dat de literatuur goed vergelijkbaar is met elkaar, is er een gestandaardiseerde zoekslag gebruikt. Deze zoekslag omvatte de volgende termen: ‘foster care’ OR ‘foster children’ OR ‘foster care experienced’ AND ‘university’ OR ‘college’ AND ‘challenges OR ‘barriers’ OR ‘difficulties’ OR ‘issues’ OR ‘problems’ OR ‘limitations’ OR ‘obstacles’.

Inclusiecriteria

Om een goed antwoord te geven op de onderzoeksvraag is het van belang dat de wetenschappelijke literatuur overeenkomt met wat er van de onderzoeksvraag verlangd wordt. Om deze reden zijn de volgende vijf inclusiecriteria gehanteerd om de artikelen te selecteren: 1) de doelgroep bestaat uit jongeren met een jeugdzorg achtergrond tussen de 17 en 30 jaar, in deze leeftijdsrange studeren de meeste jongeren en hierbij is rekening gehouden met het later starten of vertragen van de studie door jongeren met een jeugdzorg achtergrond, 2) de artikelen moeten zich richten op jongeren die op universiteiten zitten of hebben gezeten, dit wordt gekenmerkt door ‘university’ of ‘college’, 3) de artikelen mogen niet ouder zijn dan tien jaar, om de meest

actuele en relevante literatuur te waarborgen, dit betekent dat ze tussen 2014 en 2024 gepubliceerd zijn, 4) de artikelen die geïnccludeerd worden moeten peer-reviewed zijn, dit is om de betrouwbaarheid en validiteit van de artikelen te waarborgen 5) de artikelen moeten iets zeggen over ondersteuning die in de praktijk bewezen effectief is.

Studie selectie proces

Allereerst zijn middels de zoekslag via de database ERIC artikelen gevonden. Deze zijn gescreend op titel, abstract en de inhoud van het gehele artikel. Door het toevoegen van database PsycINFO, zijn artikelen gevonden met betrekking tot verbondenheid. Om overzicht te bewaren en om duplicatie te voorkomen werd er gebruikgemaakt van het programma Zotero. Uiteindelijk is er een flowchart gemaakt van de geïnccludeerde artikelen (zie bijlage 1). Na het invoeren van de zoekslag op ERIC zijn er 412 artikelen gevonden. Nadat de filters ‘peer-reviewed’ en ‘published date 2014-2024’ werden toegepast, vielen er 343 artikelen af. De overgebleven 69 artikelen zijn gescreend op de titel, abstract en ten slotte het lezen van het gehele artikel. Uiteindelijk zijn 59 artikelen uitgesloten aangezien ze niet voldeden aan de inclusiecriteria. Tenslotte zijn er 10 artikelen meegenomen. De kenmerken van de artikelen die gebruikt zijn in de resultaten zijn weergegeven in een tabel (zie bijlage 2).

Analyse

De analyse bestond uit het coderen van de artikelen op basis van de thema's "uitdagingen" en ‘ondersteuning’, gevolgd door een thematische analyse om patronen en onderliggende verbanden te identificeren. De artikelen werden geanalyseerd op uitdagingen voor studenten met een jeugdzorg achtergrond. Dit waren voornamelijk praktische, academische, sociale en mentale uitdagingen. De keuze voor sociale en mentale uitdagingen is gebaseerd op literatuur die aantoont dat studenten met een jeugdzorg achtergrond vaak kampen met psychische

problemen. Dit beïnvloedt hun sociale interacties en academische prestaties. Studenten met een jeugdzorg achtergrond kampen ook met praktische uitdagingen zoals huisvesting en financiën, ondersteuning hierin zal hen een meer stabiele basis geven (Jones & Varga, 2021). Daarnaast werden de artikelen geanalyseerd op manieren van ondersteuning. Deze manieren van ondersteuning waren zowel gericht op individuele competenties als het bevorderen van een ondersteunend netwerk. De variabele ‘‘verbondenheid’’ werd geoperationaliseerd als het gevoel van sociale integratie en academische betrokkenheid van studenten, gemeten aan de hand van indicatoren als vriendschappen, familiebanden, sociale connecties in de vorm van studie gerelateerde en extra curriculaire activiteiten en de connectie met docenten. De bevindingen werden geïnterpreteerd met behulp van de zelfdeterminatietheorie, waarbij specifieke aandacht werd besteed aan hoe de ondersteuningsvormen bijdroegen aan de vervulling van autonomie, competentie en verbondenheid.

Resultaten

De verzamelde data voor deze studie is deels kwalitatief en deels kwantitatief van aard. De resultaten van de artikelen zijn voornamelijk verzameld middels (semi-gestructureerde) interviews met studenten en medewerkers van de universiteit. Daarnaast zijn er surveys en literatuurstudies uitgevoerd. In een aantal artikelen werd niet aangegeven hoeveel participanten iets ervaarden, er werd meestal gesproken over een ‘meerderheid’ of ‘een groot deel’. De kwalitatieve aard van de data betekent dat er in acht genomen moet worden dat de bevindingen mogelijk specifiek zijn voor de geïnterviewde groep en niet generaliseerbaar zijn naar alle studenten met een jeugdzorg achtergrond. In bijlage 2 wordt informatie weergegeven over de designs van de studie en participanten.

In de resultatensectie worden bij de eerste deelvraag de uitdagingen omtrent verbondenheid voor studenten met een jeugdzorg achtergrond belicht. Vervolgens wordt bij de tweede deelvraag aandacht besteed aan de manieren van ondersteuning die de verbondenheid kunnen versterken.

Deelvraag 1:

Wat zijn de *uitdagingen* voor deze studenten met betrekking tot verbondenheid?

Gevoel van anders zijn

Het onderzoek van Miller et al., (2020) richtte zich op hoe universiteitsstudenten met een pleegzorgachtergrond omgaan met mentale gezondheidsuitdagingen en omgaan met stressoren in hun nieuwe rol als student. Daarnaast wordt onderzocht hoe en waarom zij gebruikmaken van geestelijke gezondheidsdiensten en academische ondersteuning, met als doel suggesties te doen voor verbeterde programma's voor deze groep studenten. Deze data werd verzameld middels interviews met 18 studenten. In de resultaten komen vier thema's naar voren, waaronder

gevoelens van anders zijn. Een aanzienlijk deel van de studenten uit het onderzoek ervaren gevoelens van anders of vreemd zijn en hebben het gevoel dat ze niet passen tussen hun leeftijdsgenoten zonder jeugdzorg achtergrond. Deze gevoelens zijn een gevolg van hun ervaringen in de pleegzorg, zoals meerdere malen verhuizen, wat hen onderscheidt van hun leeftijdsgenoten. Doordat studenten met een jeugdzorg achtergrond vaak meerdere malen zijn verhuisd, kunnen ze last hebben van academische achterstand, wat kan leiden tot onthechting van school, maar ook sociaal isolement (Miller et al., 2020). Daarnaast spelen er ook gevoelens van desinteresse en onbegrip bij docenten (Miller et al., 2020). De meeste studenten geven aan dat de docenten hun levenservaringen vaak niet begrepen. Deze combinatie van sociaal isolement en onbegrip kan leiden tot een verminderde verbondenheid bij de studenten. Bovendien kunnen hooggevoeligheid en bewustzijn van hun identiteit als pleegjongere kunnen verergeren door de negatieve en marginaliserende ervaringen met anderen op de universiteit (Johnson et al., 2020). Zo gaf een participant uit het onderzoek van Johnson et al., (2020) aan dat een vriend met anderen deelde dat ze in het pleegzorgsysteem zat. Dit leidde tot dagelijkse oordelen en negatieve opmerkingen, zoals ‘jij bent anders, jouw moeder houdt niet eens van je’. Om deze reden ging de participant een periode niet naar school (Johnson et al., 2020).

Stigma

Studenten met een jeugdzorg achtergrond ervaren ook een stigma. Dit stigma is van invloed op hun relaties en ervaringen op school (Johnson et al., 2020). In het onderzoek van Johnson et al., 2020 werden 46 studenten met een jeugdzorg achtergrond geïnterviewd. De twee vragen die centraal stonden waren: hoe beschrijven studenten met een jeugdzorg achtergrond verbondenheid en hoe geven ze betekenis aan verbondenheid op school? En welke factoren helpen bij het vergroten van verbondenheid? Voornamelijk het ervaren van een stigma en

vooroordelen kwamen naar voren. De meerderheid van de participanten willen door het stigma vaak liever hun jeugdzorg verleden privé houden. Er zijn veel stereotypen en misvattingen over hen, zoals de stempels "probleemkinderen" of "onstabiel" (Johnson et al., 2020). Een participant gaf aan dat er over studenten met een jeugdzorg achtergrond werd gezegd dat ze ‘niet afstuderen’ of ‘naar de gevangenis gaan’, om deze reden vertelt ze liever niet dat ze in de pleegzorg heeft gezeten. Door negatieve ervaringen in zowel het heden als het verleden, vertrouwen de studenten medestudenten en docenten minder snel (Johnson et al., 2020). Hierdoor sluiten ze minder snel vriendschappen waardoor ze in een isolement kunnen raken. Dit heeft een negatief effect op de verbondenheid (Miller et al., 2020). Studenten beschreven negatieve situaties die hun zelfvertrouwen en hun academische motivatie verminderen, zoals medestudenten die in het openbaar vragen stelden of praatten over het pleegzorg verleden van de studenten of negatieve of oordelende opmerkingen maakten over hun pleegzorg verleden (Johnson et al., 2020). Om de negatieve impact van hun ervaringen te verminderen, probeerden studenten bewust hun identiteit als "pleegjongere" te verbergen (Johnson et al., 2020). De studenten gaven aan in de interviews dat ze dit deden om het gevoel van verbondenheid dat ze op school hadden gecreëerd, te behouden en om hun behoefte aan "erbij horen" of "normaal zijn" te vervullen.

Zelfredzaamheid vs. Ondersteuning

Studenten uit het onderzoek van Miller et al. (2020) worstelen met zelfstandig willen zijn en het zoeken naar ondersteuning. Sommige studenten zagen zelfstandigheid als een noodzaak of een aangenomen mentaliteit vanwege hun pleegzorg verleden. Daarnaast gaven de studenten aan dat er een stigma hangt rond het vragen van ondersteuning. Mede door hun verleden vertrouwen studenten vaak alleen op zichzelf en minder op anderen. De studenten vertelden ook dat ze geen

hulp zochten, omdat ze het lastig vonden om over hun verleden te praten en omdat ze het gevoel hadden dat ze niet werden begrepen wanneer ze wel om hulp vroegen (Miller et al., 2020). Als gevolg hiervan gaan de studenten met een jeugdzorg achtergrond minder snel relaties aan met medestudenten (Miller et al., 2020). Hierdoor wordt er in mindere mate verbondenheid ervaren, terwijl de studenten uit het onderzoek van Miller et al., (2020) juist het belang benadrukten van het behouden van emotionele ondersteuning buiten de universiteit, zoals van vrienden of gemeenschapsgroepen, omdat dit helpend kan zijn bij het omgaan met stress. Uit het onderzoek van Johnson et al., (2020) blijkt tevens dat de positieve relaties met medestudenten en docenten een goede invloed had op de mentale gezondheid van de studenten. De deelnemers uit het onderzoek van Marvell en Child (2023) (zie bijlage 2) gaven aan dat ze zich meer volwassen en onafhankelijk voelden dan hun leeftijdsgenoten, aangezien ze eerder verantwoordelijkheden hadden in het leven en aangezien er eerder van ze werd verwacht dat ze zelfstandig waren. De onafhankelijkheid en volwassenheid van deze studenten wordt echter niet altijd erkend, gezien onder andere hun financiële en mentale omstandigheden (Marvel & Child, 2023). Een student in het interview gaf aan dat zij niet op een vangnet kon terugvallen zoals medestudenten. Het gebrek aan erkenning zorgt ervoor dat ze zich nog meer onafhankelijk opstellen, dit versterkt het isolement en belemmert de verbondenheid.

De bevindingen over stigma en zelfredzaamheid zijn sterk met elkaar verweven, aangezien het stigma bijdraagt aan de behoefte om zelfredzaam of onafhankelijk te zijn, wat de studenten ervan weerhoudt om ondersteuning te zoeken.

Toekomstoriëntatie en academische prestaties

Studenten met een jeugdzorg achtergrond hebben te maken gehad met verhuizingen, wat regelmatig heeft geleid tot schoolveranderingen. Deze frequente wisselingen zorgen ervoor dat studenten een gevoel van vervreemding hebben ervaren, zowel op school als in hun vriendschappen (Johnson et al., 2020). In deze context zijn doelgerichtheid, veerkracht, vastberadenheid en motivatie cruciale factoren voor academisch succes (Neal, 2017). Deze eigenschappen werden door alle participanten uit de interviews van het onderzoek van Neal (2017) (zie bijlage 2) vertoond. Daarnaast gebruikten 10 van de 11 studenten hun eerdere ervaringen in de pleegzorg als motivatie om een universiteitsdiploma te behalen. Studenten gaven aan dat ze in hun eerdere leven weinig controle hadden over omstandigheden en zagen het behalen van een diploma als een uitweg van hun huidige situatie (Neal, 2017). Stabiliteit is eveneens van groot belang voor academisch succes en de verbondenheid met de universiteit (Neal, 2017). Neal's onderzoek (2017) toont aan dat de aanwezigheid van een ondersteunende volwassene een stabiele factor vormt tijdens de studietijd. Een student gaf aan dat het hebben van een vaderfiguur haar ‘‘liefde gaf’’ en ‘‘rust bood’’, wat bijdroeg aan het focussen op haar schoolopdrachten. Bovendien blijkt verbondenheid met de school een significante voorspeller te zijn voor academische prestaties (Neal, 2017). Het is van belang dat er stabiliteit en ondersteuning geboden wordt in periodes van verandering, zowel op persoonlijk vlak als op praktisch vlak, zoals huisvesting.

Huisvesting en Financiële en Sociale Uitdagingen

Uit verschillende studies blijkt dat studenten met een jeugdzorg achtergrond te maken hebben met uitdagingen op het gebied van huisvesting, financiële stabiliteit en sociale verbondenheid.

Allereerst blijkt uit de survey van Kinarsky (2017) (zie bijlage 2) dat de meeste studenten niet worstelen met instabiele huisvesting, maar toch meldden 6 van de participanten dat ze in het academisch jaar 2015-2016 dakloos waren geweest. Slechts 3 van hen zochten hulp op de campus en zagen de directeur als grootste hulp bij het doorbreken van dakloosheid. Verder blijkt uit de surveys het onderzoek van Ellis en Johnston (2022) (zie bijlage 2) dat veertig procent van de respondenten geen contact meer had met hun verzorgers tegen de tijd dat ze naar de universiteit verhuisden. Meer dan een kwart van de studenten verscheen alleen op de universiteit en verhuisde zonder enige vorm van hulp. Dit werd als pijnlijk ervaren vanwege de zichtbare aanwezigheid van de families van hun medestudenten. Ook Marvel en Child (2023) constateren dit, waarbij een student aangaf het confronterend te vinden dat ouders van medestudenten hielpen met verhuizen, terwijl zij slechts werd gebracht door een collega. Ouders bleven vaak het hele weekend, wat voor haar niet mogelijk was, wat het gevoel van anders zijn versterkte (Miller et al., 2020).

Het grootste deel van de participanten uit het onderzoek van Kinarsky (2017) rapporteert geen financiële problemen, omdat zij vaak lenen om hun kosten te dekken. Daarentegen worstelen studenten uit het onderzoek van Marvel en Child (2023) wel met financiële problemen, voornamelijk met betrekking tot het bekostigen van voedsel, reizen, huur en schoolmaterialen. Studenten die buiten de strikte beurscriteria vallen, voelen zich vaak uitgesloten van bepaalde activiteiten vanwege gebrek aan middelen. Dit draagt bij aan gevoelens van isolatie en het

beperkt hun vermogen om deel te nemen aan sociale activiteiten, wat essentieel is voor het opbouwen van sociale verbondenheid (Poole et al., 2023). Desondanks maakte slechts 1 op de 5 studenten uit Kinarsky's onderzoek (2017) zich zorgen over het moeten afbreken van hun studie vanwege geldgebrek. Over het algemeen voelen studenten zich voorbereid genoeg om af te studeren en een baan te vinden, hoewel een kwart zich niet bekwaam voelt om hun persoonlijke financiën op orde te houden of een fulltime baan te vinden.

Uit interviews met participanten bleek dat de eerste gesprekken met medestudenten vaak gaan over hun families en voormalige woonplaatsen, wat studenten met een jeugdzorg achtergrond als ongemakkelijk ervaren (Ellis & Johnston, 2022). In de loop van de tijd slagen ze er echter in om nauwe vriendschappen te sluiten, waarbij ze kiezen om details over hun zorgachtergrond te delen om hun vriendschappen te versterken (Ellis & Johnston, 2022; Miller et al., 2020). Ondersteuning bieden aan jongeren die de zorg verlaten is een fundamentele plicht van lokale autoriteiten en cruciaal voor een goede overgang naar een volgende fase. Echter, deze voorzieningen zijn vaak ontoereikend en er is vaak geen hulp bij het ontwikkelen of onderhouden van ondersteunende relaties na de zorg (Ellis & Johnston, 2022).

Deze bevindingen benadrukken de cruciale rol van stabiliteit en ondersteuning in het bevorderen van zowel academisch succes als sociale verbondenheid bij studenten met een jeugdzorg achtergrond. Het gebrek aan stabiele huisvesting, financiële zekerheid en emotionele ondersteuning kan leiden tot gevoelens van vervreemding en isolatie, wat hun academische prestaties en (mentaal) welzijn beïnvloedt.

Behoeftte aan Therapie en Ondersteuning

Uit het onderzoek van Kinarsky (2017) blijkt dat 18,6% van de participanten een diagnose van een psychische aandoening heeft. 35,6% van de studenten heeft op een gegeven

moment een diagnose gekregen van een professional voor depressie, angst, ADHD of PTSS. Van deze 21 studenten uit het onderzoek ontvangen er 16 (76,2%) op dit moment therapie of counseling, zowel op als buiten de campus. Alle deelnemers in het onderzoek van Marvell en Child (2023) gaven aan diagnoses te hebben zoals PTSS, angst, depressie en eetstoornissen. Dit benadrukt de urgentie voor universiteiten om onvervulde behoeften van de studenten voor passende therapie aan deze doelgroep aan te bieden. Deze behoeften gaan vaak verder dan die van studenten zonder jeugdzorg achtergrond. Uit het onderzoek van Marvell en Child (2023) blijkt dat de studenten zich in de zorg die beschikbaar was niet begrepen voelden. Ze voelen zich miskend en bespot tijdens hun interacties.

Het overgrote deel van de studenten voelde zich niet thuis op de universiteit. Dit kwam veelal door sociaal-economische verschillen en mede hierdoor voelden de studenten zich ‘anders dan andere studenten’ (Marvell & Child, 2023; Johnson et al., 2020). Hierdoor werd er door hen in mindere mate een gevoel van verbondenheid ervaren (Marvel & Child, 2023). In sommige gevallen kan een gebrek aan verbondenheid, samen met ziekte en financiële onzekerheid, een drijvende factor vormen achter uitval. Vooral het ontbreken van een thuisbasis of een sociaal netwerk om op terug te vallen, creëert gevoelens van eenzaamheid (Marvel & Child, 2023). Zo gaf een participant aan dat hij slechts kon rekenen op zijn ‘nazorgadviseur en twee vrienden’, dit resulteerde in beperkte ondersteuning voor hem (Marvel & Child, 2023). Het ontbreken van emotionele, praktische en financiële ouderlijke steun benadrukt dat ze anders zijn dan hun medestudenten (Marvel & Child, 2023; Johnson et al., 2020). Hierdoor voelen ze in mindere mate verbondenheid met hen. Daarnaast volgen zij een andere route volgen op de universiteit. Studenten met een jeugdzorg achtergrond beginnen vaak later of doen langer over de

opleiding, dit resulteert in verschillende levenservaringen en leeftijdsverschillen met studenten (Marvell & Child, 2023).

Deelvraag 2:

Wat kunnen de universiteiten *doen* om de *verbondenheid* van studenten te verbeteren?

Academische en mentale ondersteuning

In de context van onderwijsondersteuning voor studenten met een jeugdzorg achtergrond, belichten de onderzoeken van Geiger et al., (2017) en Hachadurian et al., (2022) een cruciale overlap in benaderingen gericht op het verhogen van de betrokkenheid en het succes van deze studenten binnen de universitaire omgeving. Beide studies erkennen het belang van een geïntegreerde ondersteuning die zowel academische vaardigheden als persoonlijke groei omvat. Geiger et al., (2017) rapporteren significante verbeteringen in de zelfredzaamheid van studenten door hun Bridging Early- Start programma, waarbij nadruk wordt gelegd op het versterken van kennis over universitaire middelen, studietechnieken en carrièreplanning, maar ook persoonlijke groei. Dit werd gedaan middels workshops. Het Bridging Early- Start programma had als doel om studenten meer kennis te laten verkrijgen over de campus, academici en studieadvies. Daarnaast richtte het programma zich op het verbeteren van vaardigheden omtrent studeren, tijdsbeheer en informatie verkrijgen voor schoolopdrachten (Geiger et al., 2017). De studenten die deelnamen aan het Bridging Early- Start programma gaven in de surveys aan dat ze na het volgen van het programma zelfbewuster en zelfverzekerder waren geworden, voornamelijk door de workshops gericht op identiteit en veerkracht. Een student gaf aan ‘persoonlijke groei te hebben ervaren’ en ‘hoewel ze nog steeds worstelt met vertrouwensproblemen, de hechte groep die gevormd is haar heeft geholpen om zich wat meer open te stellen’. De meerderheid van de studenten gaf tevens aan dat ze middels het deelnemen aan het programma betere relaties hadden gekregen met hun medestudenten en medewerkers van de universiteit (Geiger et al., 2017). De

vriendschappen en verbindingen die tijdens hun deelname aan het programma ontstonden, waren een verrijkende en positieve ervaring voor de studenten en ze benadrukten het belang van de opgebouwde connecties met zowel universiteitsmedewerkers als medestudenten (Geiger et al., 2017). Zo gaf een student aan dat de mensen die ze ontmoette ‘‘haar steunden en accepteerden hoe ze was’’ en dat ze haar ‘‘tweede familie had gevonden’’. De studenten hebben een ondersteunend netwerk gevonden onder hun medestudenten en het personeel van het programma (Geiger et al., 2017). Op deze manier voelden de studenten in sterkere mate een gevoel van verbondenheid met de universiteit en medestudenten. Parallel hieraan benadrukt het onderzoek van Hachadurian et al., (2022) de positieve impact van gemeenschapsvorming op de campus, speciaal voor studenten uit de jeugdzorg, waarbij de focus ligt op het delen van ervaringen en het overwinnen van gemeenschappelijke hindernissen zoals psychosociale stress en academische uitdagingen. Universiteiten kunnen overwegen om gemeenschappen te creëren voor studenten met een jeugdzorg achtergrond. Middels een gemeenschap kunnen ze hun psychosociale problemen, als gevolg van hun pleegzorg verleden, delen (Hachadurian et al., 2022). Alsmede de moeilijkheden die komen kijken bij de overgang naar de universiteit. Dit kan bijdragen aan hun gevoel van autonomie en verbondenheid, zoals beschreven in de zelfdeterminatietheorie (Deci & Ryan, 2017). Studenten met een jeugdzorg achtergrond vinden het vaak moeilijk om hun pleegzorg verleden te delen. Hierbij is het van belang dat ze de waarde hiervan inzien voor toegang tot hulp en diensten. Universiteiten kunnen hieraan bijdragen door betrouwbare en toegankelijke contactpunten te hebben waar deze studenten terecht kunnen (Hachadurian et al., 2022).

Studenten met een jeugdzorg achtergrond krijgen eerder te maken met geestelijke gezondheidsproblemen. Dit komt meestal door trauma's uit het verleden, zoals misbruik of

verwaarlozing (Hachadurian et al., 2022). Om deze reden kunnen universiteiten overwegen om samen te werken met begeleidingscentra of psychologische centra, zodat deze studenten de ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben. Daarnaast kunnen universiteiten samenwerken met lokale woningcorporaties of huisvestings ondersteuningscentra, zodat ze deze studenten kunnen helpen met het vinden van betaalbare huisvesting. Studenten met een jeugdzorg achtergrond hebben vaker een lage sociaal-economische status dan studenten zonder jeugdzorg achtergrond (Hachadurian et al., 2022). Universiteiten kunnen deze studenten helpen bij bepaalde kosten voor levensonderhoud, bijvoorbeeld meubels of onderhouden in levensmiddelen. Wanneer universiteiten de studenten ondersteunen op het gebied van mentale gezondheid, huisvesting en kosten op het gebied van levensonderhoud, zullen de studenten een grotere mate van verbondenheid voelen met de universiteit (Geiger et al., 2017; Jones & Varga, 2021). Zowel Hachadurian et al., (2022) als Geiger et al., (2017) illustreren dat het versterken van zowel individuele competenties als het bevorderen van een ondersteunend netwerk essentieel is voor het welzijn en succes van deze studentengroep. Dit suggereert dat universiteiten baat kunnen hebben bij het hanteren van een holistische benadering die academische en sociale ondersteuning integreert om de verbondenheid te vergroten.

Basisbehoeften en zekerheid

Jones en Varga (2021) hebben in hun onderzoek professionals geïnterviewd van zes verschillende universiteiten over hoe zij in de behoeften voorzien van hun studenten met een jeugdzorg achtergrond. Uit het onderzoek blijkt dat doordat medewerkers van de universiteiten zich ingespannen hebben om studenten met een jeugdzorg achtergrond te ondersteunen in fysiologische behoeften en veiligheid, de studenten een groter gevoel van verbondenheid met de universiteit ervaarden (Jones & Varga, 2021). Daarnaast leidden de inspanningen van het

personeel in het voorzien in de basisbehoeften tot een vergrote motivatie om naar zelfverwezenlijking te streven. Dit blijkt tevens uit het onderzoek van Geiger et al., (2017), waaruit bleek dat zowel academische als persoonlijke ondersteuning een positief effect had op de verbondenheid van de studenten. Een belangrijk aspect hierbij is discretie. Uit het onderzoek van Hachadurian et al., (2022) blijkt dat zichtbaarheid van ondersteuning van belang is, maar er hierbij wel sprake moest zijn van discretie.

Volgens de theorie van Maslow verwijst veiligheid naar verschillende soorten zekerheid. Onder de studenten met een jeugdzorg achtergrond was veiligheid in de vorm van financiële zekerheid het meest voorkomende thema. De financiële steun betrof behoeften zoals boeken, vergoedingen en leningen. De professionals gaven aan dat de financiële zekerheid van de studenten schommelde en dat ze niet willen dat een student wegens financiële problemen de universiteit vroegtijdig verlaat (Jones & Varga, 2021).

Een van de belangrijkste thema's die terugkwam in het onderzoek van Jones en Varga (2021), is het gevoel van verbondenheid. De meeste professionals wisten dit gevoel van verbondenheid te creëren door middel van het opbouwen van vertrouwen en relaties met de studenten. De professionals hielpen bijvoorbeeld met verhuizen of ze maakten de studenten enthousiast voor het studeren (Jones & Varga, 2021). Voor de studenten is het van belang dat ze weten welke hulpmiddelen er zijn en dat ze gesprekken kunnen voeren met iemand op de campus die ze vertrouwen en dat ze een netwerk kunnen opbouwen. Jones en Varga (2021) geven aan dat het belangrijkste voor het gevoel van verbondenheid is dat de studenten een langdurige relatie hebben met een professional in plaats van eenmalige gesprekken met verschillende personen.

Overkoepelend Doel

Middels de interviews met de professionals van verschillende universiteiten werd het duidelijk dat de voornaamste doelen waren om basisbehoeften, veiligheid en een gevoel van verbondenheid te bieden. Het beoogde resultaat ging verder dan het voorkomen van drop-out, voortgang stimuleren of ondersteunen bij het afstuderen. Het overkoepelende doel was het zelfbeeld van deze studenten verbeteren (Jones & Varga, 2021). Middels deze programma's hoopten universiteiten de studenten met een jeugdzorg achtergrond aan te moedigen om voor zichzelf op te komen en zich te ontwikkelen. Een programma dat daarbij helpt is gericht op 'moedige gesprekken'. Door middel van deze gesprekken zijn de studenten in staat om over hun persoonlijke ervaringen te praten. Hiermee willen universiteiten de studenten in staat stellen om krachtiger te worden en willen ze hen laten inzien dat ze meer veerkracht hebben dan de gemiddelde student. De programma's die de universiteiten uit het onderzoek aanbieden streven er naar om de studenten met een jeugdzorg achtergrond niet enkel academisch te ondersteunen, maar ook fysiek, emotioneel/mentaal en financieel (Jones & Varga, 2021). Dit sluit tevens aan bij de holistische benaderingen van Hachadurian et al., (2022) en Geiger et al., (2017), waarbij zowel persoonlijke groei als gemeenschapsvorming centraal staan.

Conclusie

Dit onderzoek biedt inzicht in de uitdagingen en de benodigde ondersteuning voor studenten met een achtergrond in jeugdzorg. De onderzoeksvraag luidde: *Welke ondersteuning kunnen universiteiten bieden om het gevoel van verbondenheid van studenten met een jeugdzorg achtergrond met de universiteit te verbeteren?* Deze vraag is beantwoord door middel van twee deelvragen:

Deelvraag 1: Wat zijn de *uitdagingen* voor deze studenten met betrekking tot verbondenheid?

De eerste deelvraag wordt beantwoord door de uitdagingen met betrekking tot verbondenheid te onderzoeken die studenten met een jeugdzorg achtergrond ervaren, zoals het gevoel van anders zijn, stigma en financiële en sociale onzekerheden. Uit onderzoek blijkt dat deze studenten vaak worstelen met gevoelens van anders zijn (Miller et al., 2020; Johnson et al., 2020). Deze gevoelens worden versterkt door ervaringen zoals frequente verhuizingen en het stigma dat hen achtervolgt naar de universiteit, hierdoor gaan ze minder snel connecties aan met medestudenten. Studenten voelen de druk om hun verleden verborgen te houden, wat kan leiden tot isolatie en moeite met het opbouwen van vertrouwen in medestudenten en docenten. Deze factoren belemmeren hun verbondenheid met medestudenten. Studenten geven aan dat ze bewust hun identiteit als pleegjongere verborgen houden om hun behoefte om normaal te zijn of erbij te horen te vervullen (Johnson et al., 2020). Negatieve ervaringen beïnvloeden hun mentale gezondheid en academische prestaties (Miller et al., 2020). Het gebrek aan ondersteuning en wantrouwen jegens anderen kunnen hun streven naar zelfstandigheid bemoeilijken. Verhuizingen en een verminderde toekomstgerichtheid beïnvloeden hun academische prestaties, hierbij kunnen universiteiten helpen, dit kan de verbondenheid van de studenten met de universiteit vergroten

(Neal, 2017). Financiële en sociale uitdagingen, zoals dakloosheid en voedselonzekeerheid, dragen bij aan isolatie en belemmeren deelname aan het universitaire leven (Kinarsky, 2017; Ellis & Johnston, 2022). Hoewel sommige studenten zich volwassener en onafhankelijker voelen, blijft de behoefte aan therapie en ondersteuning vaak onvervuld door beperkte middelen op de universiteit. Het gebrek aan verbondenheid kan gevoelens van eenzaamheid vergroten (Marvell & Child, 2023). Inzicht in deze uitdagingen en adequate ondersteuning zijn mogelijk van belang om de academische prestaties en het welzijn van deze studenten te verbeteren. Universiteiten kunnen helpen door financiële stabiliteit, sociale ondersteuning en toegang tot therapie te bieden, waardoor deze studenten zich gesteund voelen tijdens hun studieperiode en meer ruimte krijgen om verbintenissen aan te gaan met anderen (Kinarsky, 2017; Ellis & Johnston, 2022; Marvell & Child, 2023).

Deelvraag 2: Wat kunnen de universiteiten *doen* om de verbondenheid van deze studenten te *verbeteren*?

De tweede deelvraag wordt beantwoord door specifieke interventies en manieren van ondersteuning met betrekking tot verbondenheid te behandelen, zoals het Bridging- Early Start programma te beschrijven die in de praktijk bewezen effectief zijn voor het vergroten van verbondenheid. Het Bridging Early-Start programma kan op meerdere vlakken studenten met een jeugdzorg achtergrond ondersteunen en verbondenheid vergroten. Het programma richt zich op het versterken van zowel academische vaardigheden als persoonlijke groei, door studenten kennis bij te brengen over de universitaire omgeving, studietechnieken en carrièreplanning (Geiger et al., 2017). Deelnemers ervaren een toename in zelfvertrouwen en verbeterde relaties

met medestudenten en universiteitspersoneel, wat zowel hun verbondenheid met de instelling als met medestudenten versterkt (Geiger et al., 2017). Hachadurian et al. (2022) benadrukken daaropvolgend het belang van gemeenschapsvorming op de campus voor deze studenten, waarbij het delen van ervaringen en het overwinnen van hindernissen, hen ondersteunen. Universiteiten kunnen duidelijke ondersteuningspunten bieden, samenwerken met begeleidings- en huisvestingscentra en financiële steun verlenen om verbondenheid te vergroten en zo de impact van hun verleden op hun academische traject verminderen. Op deze manier kan zowel de verbondenheid tussen studenten met een jeugdzorg achtergrond met medestudenten vergroot worden, als de verbondenheid tussen studenten met een jeugdzorg achtergrond met de universiteit. Jones & Varga (2021) benoemde de succesvolle inspanningen van universiteiten om basisbehoeften, veiligheid en verbondenheid te waarborgen, met programma's zoals "moedige gesprekken" die studenten aanmoedigen hun veerkracht te ontdekken en te benutten en ervaringen met elkaar te delen.

Studenten met een jeugdzorg achtergrond staan voor uitdagingen voorafgaand en tijdens hun studieperiode, beïnvloed door instabiliteit en stigma. Desondanks tonen vele studenten opmerkelijke veerkracht. Het is van belang dat universiteiten niet alleen hun behoeften erkennen, maar ook actief reageren. Programma's zoals die van Hachadurian et al. (2022) en Geiger et al. (2017) bieden holistische benaderingen. Gemeenschapsvorming op de universiteit en persoonlijke ondersteuning kunnen krachtige middelen zijn om verbondenheid en welzijn te bevorderen, terwijl investeren in basisbehoeften en empowerment een omgeving creëert waarin deze studenten kunnen groeien.

Discussie

Een limitatie van dit onderzoek is dat verbondenheid niet voorgekomen is in de zoekslag. De reden hiervoor is dat wanneer “belonging” of “engagement” werden toegevoegd aan de zoekslag, er weinig hits verschenen of de artikelen bevatten niet studenten met een jeugdzorg achtergrond (doelgroep). Wanneer ik woorden als “challenges”, “barrieres” en “obstacles” toevoegde, kwamen er artikelen naar voren die verbondenheid behandelden of factoren die bijdroegen aan verbondenheid. Dit sluit aan bij een volgende limitatie, namelijk dat de interventies niet specifiek gericht zijn op het vergroten van de verbondenheid van studenten. Interventies zoals het Bridging Early-Start Programme van Geiger et al. (2017) en de bevindingen van Hachadurian et al. (2022) richten zich op academische vaardigheden, mentale ondersteuning, persoonlijke groei en gemeenschapsvorming, die indirect bijdragen aan een grotere verbondenheid met de universiteit. Er zijn echter geen interventies gevonden die specifiek gericht zijn op het vergroten van verbondenheid voor studenten met een jeugdzorgachtergrond. Volgens de zelfdeterminatietheorie van Deci en Ryan (2017) is verbondenheid een fundamentele psychologische behoefte die bijdraagt aan mentaal welzijn en academisch succes. Een aanbeveling is daarom om interventies te implementeren die meer focussen op het vergroten van verbondenheid, bijvoorbeeld door gemeenschapsvorming zoals verenigingen en mentale ondersteuning vanuit universiteitsmedewerkers.

Een andere limitatie is dat de meeste onderzoeken gericht zijn op universiteiten en studenten uit de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Hierdoor is het van belang om voor ogen te hebben dat er in Nederland een andere cultuur heerst dan in die landen, onder andere in de organisatie van de jeugdzorg en het hoger onderwijs. Om deze reden is het de vraag of alle interventies en ondersteuning op dezelfde wijze implementeerbaar zijn in Nederland.

Een aanbeveling zou zijn om meer onderzoek uit te voeren in Nederland naar jongeren met een jeugdzorg achtergrond, zodat de bestaande interventies of programma's aangepast zouden kunnen worden of dat er nieuwe interventies ontwikkeld zouden kunnen worden op basis van de geïdentificeerde uitdagingen van de Nederlandse studenten.

De steekproefgrootte van de onderzoeken is een limitatie, niet elke studie had een even grote steekproef. De meeste data van de onderzoeken die ik heb gebruikt is verzameld middels interviews en surveys met studenten. Hierbij lag de steekproefgrootte bij interviews tussen de 6 en 46 studenten of professionals en de surveys tussen de 57 en 129 personen. Daarnaast is de grootte van de steekproeven niet aanzienlijk, dit zou kunnen doordat het onderzoek naar studenten met een jeugdzorg achtergrond nog niet jarenlang aan de gang is en studenten met een jeugdzorg achtergrond willen niet altijd openlijk praten over hun jeugdzorg verleden (Marvel & Child, 2023).

Ten slotte is de heterogeniteit van de doelgroep een limitatie. De term jongeren met een jeugdzorg achtergrond is veelzijdig: het zijn jongeren die een deel van hun leven doorgebracht hebben onder de zorg van de overheid, in een tehuis hebben gezeten, verzorgd zijn onder toezicht of verzorgd zijn door vrienden of familie. Dit kan zowel formeel als informeel zijn (UCAS, 2024). Doordat de ervaringen en levenslopen van deze jongeren divers zijn, is het niet altijd mogelijk om één pasklare interventie toe te passen bij deze doelgroep. De interventies zullen wellicht aangepast moeten worden per student om doeltreffend te zijn.

De bevindingen suggereren dat universiteiten baat zouden hebben bij het implementeren van integrale ondersteuningsprogramma's die zich richten op zowel academische als sociale en mentale behoeften. Om deze reden is een aanbeveling voor de praktijk om bij Nederlandse universiteiten longitudinaal onderzoek te doen naar de effectiviteit van het Bridging- Early Start

programma. Door het aanbieden van begeleiding en workshops gericht op zowel academische vaardigheden, zoals proefcolleges, als workshops gericht op veerkracht en identiteit krijgen studenten met een jeugdzorg achtergrond de kans om een sterke basis te leggen voor hun academische succes en persoonlijke ontwikkeling. Dit onderzoek draagt bij aan de literatuur door specifieke interventies in kaart te brengen die effectief zijn gebleken en biedt praktische aanbevelingen voor universiteiten om dergelijke programma's te implementeren.

Literatuurlijst

Ahn, M. Y., & Davis, H. (2019). Four domains of students' sense of belonging to university.

Studies in Higher Education, 45(3), 622–634.

<https://doi.org/10.1080/03075079.2018.1564902>

APA PsycInfo. (n.d.). <https://www.apa.org>. <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>

Atteberry-Ash, B., Williams, J. R., DuBois, H. T., & Pearson, B. (2024). Belongingness, connectedness & engagement: The impacts of an LGBTQ + residential learning community. *Journal of LGBT Youth*, 21(2), 369–387.

<https://doi.org/10.1080/19361653.2024.2310655>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022). *Huishoudens nu*. Centraal Bureau Voor De Statistiek.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/woonsituatie/huishoudens-nu>

Day, A. G., Smith, R. J., & Tajima, E. A. (2021). Stopping Out and its Impact on College

Graduation Among a Sample of Foster Care Alumni: A Joint Scale-Change Accelerated Failure Time Analysis. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 12(1), 11–

39. <https://doi.org/10.1086/712892>

Ellis, K., & Johnston, C. (2022). Resilience, higher education and widening participation:

generating change for care experienced students. *Higher Education*.

<https://doi.org/10.1007/s10734-022-00985-8>

ERIC / EBSCO. (n.d.). EBSCO Information Services, Inc. | www.ebsco.com.

<https://www.ebsco.com/products/research-databases/eric>

Evidence Based Practice, wat is dat? - NCJ. (2022, February 14). NCJ.

<https://www.ncj.nl/inspiratie/evidence-based-practice-wat-is-dat/>

- Geiger, J. M., Cheung, J. R., Hanrahan, J. E., Lietz, C. A., & Carpenter, B. M. (2017). Increasing Competency, Self-Confidence, and Connectedness Among Foster Care Alumni Entering a 4-Year University: Findings from an Early-Start Program. *Journal of Social Service Research, 43*(5), 566–579. <https://doi.org/10.1080/01488376.2017.1342307>
- Hachadurian, C., Perry, A., & Calhoun, S. (2022a). Preparing for the Post-University transition: supporting homeless, emancipated, orphaned, and other independent students. *The College Student Affairs Journal, 40*(3), 40–53. <https://doi.org/10.1353/csaj.2022.0024>
- Hoe zijn doorplaatsingen te voorkomen? | Nederlands Jeugdinstituut.* (n.d.).
<https://www.nji.nl/uit huisplaatsing/hoe-zijn-doorplaatsingen-te-voorkomen>
- Johnson, R. M. (2021). The state of research on undergraduate youth formerly in foster care: A systematic review of the literature. *Journal of Diversity in Higher Education, 14*(1), 147–160. <https://doi.org/10.1037/dhe0000150>
- Johnson, R. M., Strayhorn, T. L., & Parler, B. A. (2020). “I just want to be a regular kid.” A qualitative study of sense of belonging among high school youth in foster care. *Children and Youth Services Review, 111*, 104832.
<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104832>
- Jones, S. E., & Varga, M. D. (2021). Students Who Experienced Foster Care are on Campus: Are Colleges Ready? *Georgia Journal of College Student Affairs, 37*(2).
<https://doi.org/10.20429/gcpa.2021.370202>
- Kahu, E. R., Ashley, N., & Picton, C. (2022). Exploring the complexity of First-Year student belonging in higher education: familiarity, interpersonal, and academic belonging. *Student Success, 13*(2), 10–20. <https://doi.org/10.5204/ssj.2264>

- Kinarsky, A. R. (2017). Fostering success: Understanding the experience of foster youth undergraduates. *Children and Youth Services Review*, *81*, 220–228.
<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2017.08.016>
- Konijn, C., Colonna, C., Kroneman, L., Lindauer, R. J. L., & Stams, G. J. M. (2020). Prevention of Instability in Foster Care: A case file review study. *Child & Youth Care Forum*, *50*(3), 493–509. <https://doi.org/10.1007/s10566-020-09584-z>
- Marvell, R., & Child, S. (2023). ‘I have some trauma responses, but it’s not my identity’: furthering social justice for care experienced and estranged university students. *International Studies in Sociology of Education*, *32*(1), 96–117.
<https://doi.org/10.1080/09620214.2022.2145335>
- Meijers, J., & Bolt, S. (2021). Scoping review. *TVZ/TvZ. Tijdschrift Voor Verpleegkundigen*, *131*(6), 56–57. <https://doi.org/10.1007/s41184-021-1046-0>
- Miller, R., Blakeslee, J. E., & Ison, C. (2020). Exploring college student identity among young people with foster care histories and mental health challenges. *Children and Youth Services Review*, *114*, 104992. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104992>
- Moore, C., & Browne, C. (2016). Emerging Innovations, Best Practices, and Evidence-Based Practices in Elder Abuse and Neglect: a Review of Recent Developments in the Field. *Journal of Family Violence*, *32*(4), 383–397. <https://doi.org/10.1007/s10896-016-9812-4>
- Morton, B. (2018). The grip of trauma: How trauma disrupts the academic aspirations of foster youth. *Child Abuse & Neglect*, *75*, 73–81. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.04.021>
- Muscatello, V. S. (2023). Promoting Inclusivity with Student-Centered Instructional Approaches: Evaluation of a course redesign of undergraduate research methods in Psychology. *ProQuest LLC*. <https://doi-org.proxy->

ub.rug.nl/https://gateway.proquest.com/openurl?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:dissertation&res_dat=xri:pqm&rft_dat=xri:pqdis:s:30522169

Neal, D. (2017). Academic resilience and caring adults: The experiences of former foster youth. *Children and Youth Services Review, 79*, 242–248.

<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2017.06.005>

Okpych, N. J., & Courtney, M. E. (2018). Barriers to degree completion for college students with foster care histories: Results from a 10-Year longitudinal study. *Journal of College Student Retention: Research, Theory and Practice, 23*(1), 28–54.

<https://doi.org/10.1177/1521025118791776>

Okpych, N. J., Park, S., Sayed, S., & Courtney, M. E. (2020). The roles of Campus-Support Programs (CSPs) and Education and Training Vouchers (ETVs) on college persistence for youth with foster care histories. *Children and Youth Services Review, 111*, 104891.

<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104891>

Placement moves and endings. (2016, November). Merton Children's Services Procedures Manual. https://mertoncs.proceduresonline.com/p_place_move_end.html

Poole, H., Khan, A., Smith, A. C., & Stypulkowski, A. (2023). The importance of others: The link between stress and social connectedness in university students.

~ ~ *The E æ Canadian Journal for the Scholarship of Teaching and Learning, 14*(1).

<https://doi.org/10.5206/cjsotlracea.2023.1.10885>

Rios, S. J., & Rocco, T. S. (2014). From foster care to college. *Emerging Adulthood, 2*(3), 227–237. <https://doi.org/10.1177/2167696814526715>

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). Self-Determination Theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness. In *Guilford Press eBooks*.

<https://doi.org/10.1521/978.14625/28806>

Sears, J. A., Barton, A. L., Blevins, M., & Chambers, C. R. (2023). Meeting the mental health and behavioral needs of children and youth in rural foster care: The role of schools. *Rural Special Education Quarterly*, 42(4), 213–222.

<https://doi.org/10.1177/87568705231206848>

Strijker, J., & Knorth, E. J. (2007). Verplaatsing van pleegkinderen. *Kind En Adolescent*, 28(1), 21–28. <https://doi.org/10.1007/bf03061008>

Tamtik, M., & Guenter, M. (2019). Policy analysis of equity, Diversity and Inclusion Strategies in Canadian Universities – How far have we come? *Canadian Journal of Higher Education*, 49(3), 41–56. <https://doi.org/10.47678/cjhe.v49i3.188529>

UCAS. (2024, May 7). *UCAS Undergraduate: Care experienced students*.

<https://www.ucas.com/undergraduate/applying-university/individual-needs/care-experienced-students>

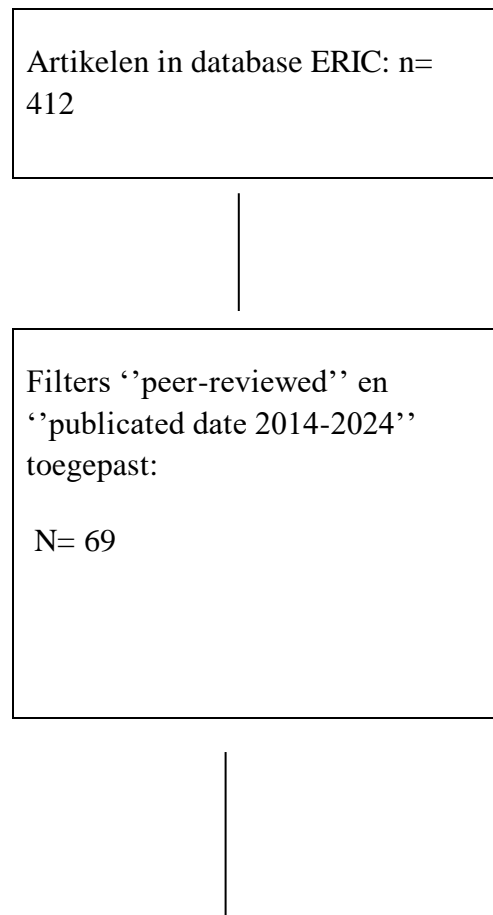
Van Der Ploeg, J. (2018). Vriendschappen. In *Bohn Stafleu van Loghum eBooks* (pp. 81–93).

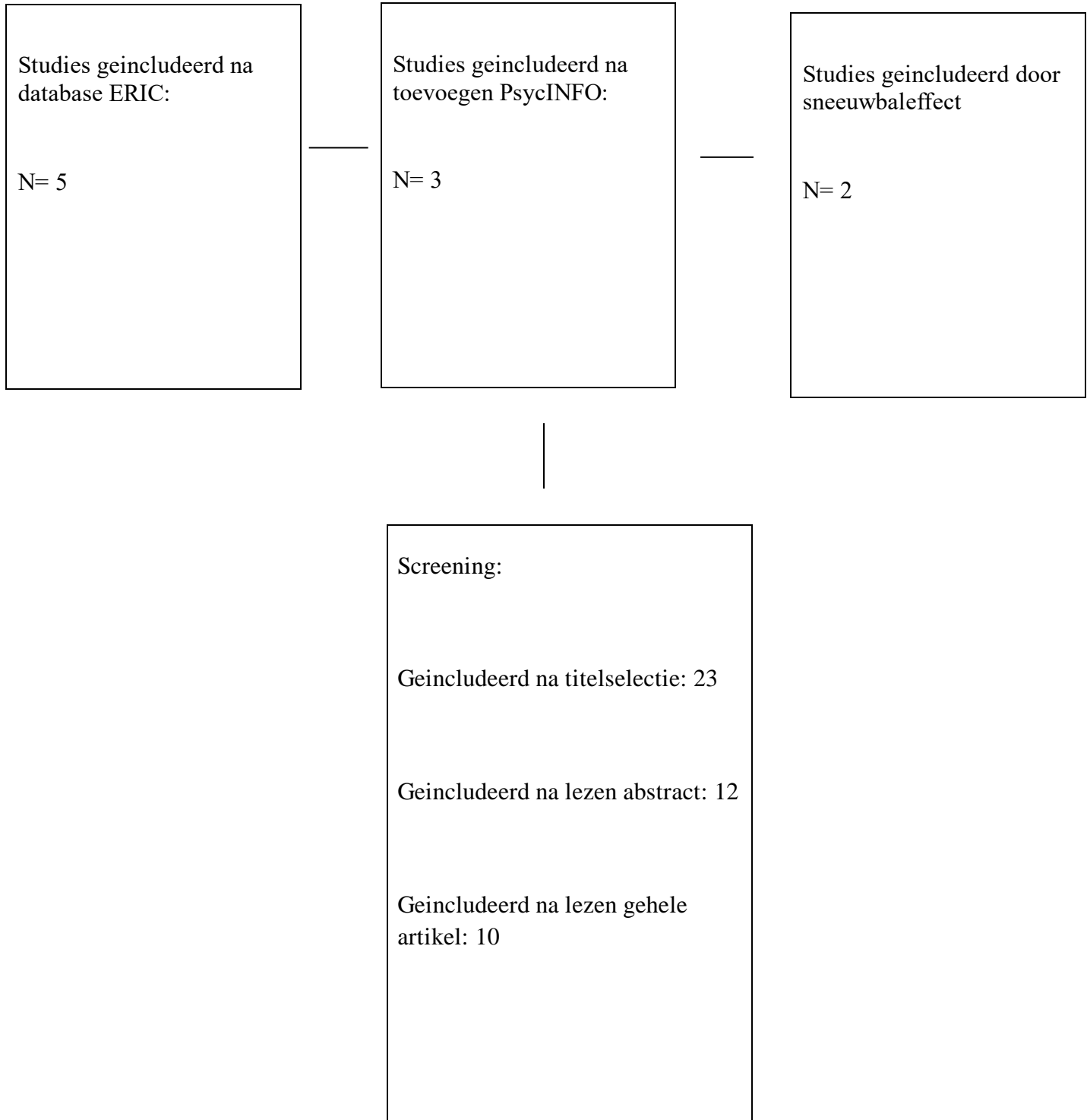
https://doi.org/10.1007/978-90-368-2232-9_8

Bijlagen

Bijlage 1

PRISMA Flow diagram

Bijlage 2*Kenmerken artikelen*

Auteurs, jaartal	Design	Inhoud studie
Ellis, K., & Johnston, C. (2022)	Mixed-methods design	Identificeren van uitdagingen van studenten met een jeugdzorg achtergrond en manieren van ondersteuning. Er zijn 42 kwalitatieve interviews afgenomen over hun ervaringen in de jeugdzorg en de transitie naar de universiteit. Daarnaast is er een survey gebruikt met 129 participanten.
Geiger, J. M., Cheung, J. R., Hanrahan, J. E., Lietz, C. A., & Carpenter, B. M. (2017)	Mixed- methods design	Implementatie van het Bridging- Early Start programma en de gevolgen hiervan op persoonlijke en academische verbondenheid. Data is verzameld bij 16 participanten aan de universiteit middels surveys en een dagelijks dagboek opdracht.
Hachadurian, C., Perry, A., & Calhoun, S. (2022)	Kwantitatief design	De auteurs presenteren bestaande onderzoeken rondom de overgang naar de universiteit en uitdagingen van studenten met een jeugdzorgachtergrond met betrekking tot de universiteit en bespreken wat professionals van universiteiten voor hen kunnen betekenen.

- Johnson, R. M., Strayhorn, T. L., & Parler, B. A. (2020) Kwalitatief design
- Het doel van dit onderzoek was om de stemmen van studenten met een pleegzorg achtergrond en hun ervaringen centraal te stellen. Hierbij werd gebruik gemaakt van het gevoel van verbondenheid als theoretisch kader. Dit is gedaan middels semi-gestructureerde focusgroep interviews in drie groepen. In totaal waren er 46 participanten.
- Jones, S. E., & Varga, M. D. (2021) Kwalitatief design
- De uitdagingen van studenten met een jeugdzorg achtergrond worden in kaart gebracht en hoe medewerkers van de universiteit deze studenten ondersteunen. Er zijn 6 semi-gestructureerde interviews afgenomen met contactpersonen van universiteiten. Hieruit bleek dat het van belang is om in de basisbehoeften te voorzien en motivatie te vergroten.
- Kinarsky, A. R. (2017) Kwalitatief design
- De kloof tussen jongeren zonder jeugdzorg achtergrond en met jeugdzorg achtergrond op de universiteit wordt weergegeven. Ondersteuningsprogramma's

en -diensten op de campus helpen studenten een gevoel van verbondenheid en veiligheid op de campus te ervaren. Er hebben 59 participanten met een jeugdzorg achtergrond tussen de 19 en 40 jaar oud een survey ingevuld over financiële stabiliteit, huisvesting, levensvaardigheden, academische prestaties en voedselonzekeerheid.

Marvell, R., & Child, S. (2023) Kwalitatief design

Verhalen van studenten met een jeugdzorg achtergrond aan de universiteit worden geanalyseerd. Uit de interviews blijkt onder meer uitsluiting wat het gevoel van verbondenheid ondermijnt. De data is verzameld middels biografische- narratieve interviews met 11 studenten met een jeugdzorg achtergrond.

Miller, R., Blakeslee, J. E., & Ison, C. (2020) Kwalitatief design

Deze studie onderzoekt hoe studenten met een pleegzorgachtergrond en mentale gezondheidsproblemen hun academische leven ervaren en de noodzaak van erkenning en specifieke ondersteuning op de campus. Dit onderzoek is gedaan middels semi-gestructureerde interviews met 18 studenten met jeugdzorg achtergrond tussen de 18-26

jaar. Deelnemers pleiten voor programma's en diensten die hen helpen om te gaan met stress en hulp te zoeken, en voor specifieke ondersteuning voor pleegstudenten.

Neal, D. (2017)

Kwalitatief design

Dit onderzoek onderzoekt hoe pleegjongeren de overgang naar en het voortzetten van hun opleiding aan de universiteit hebben gemaakt, waarbij volwassen ondersteuners begeleiding, emotionele steun en stabiliteit boden die hen hielpen hun negatieve verleden te overwinnen. Data is verzameld middels een survey waar 57 participanten aan deelnamen en interviews waar 11 participanten aan deelnamen.

Poole, H., Khan, A., Smith, A. C., & Stypulkowski, A. (2023)

Kwantitatief design

De auteurs benadrukken het gevoel van verbondenheid voor studenten en raden universiteiten aan om initiatieven voor geestelijke gezondheid op campussen te integreren om sociale verbindingen tussen studenten

op te bouwen en outreach-programma's aan te bieden voor studenten die zich geïsoleerd voelen. De data is verzameld middels een survey onder 710 studenten van 3 universiteiten.